

Carmen – Elena ROȘU
Universitatea de Stat din Moldova

THE INTERNATIONAL CRIMINAL LAW ON THE ILLEGAL CIRCULATION OF NARCOTIC AND PSYCHOTROPIC SUBSTANCES AND ITS IMPLEMENTATION IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

K

eywords

Drug trafficking,
Illegal activities,
Narcotic drugs,
Psychotropic substances,
Analogues

Abstract

Nowadays, given increasing crime rates, drug production and trafficking and in general trafficking and illicit drug use have serious consequences in many countries all over the world. Over the years a wide range of cooperative activities between different countries have been carried out to combat this phenomenon. In order to contend with all illegal activities related to narcotic drugs, psychotropic substances and their analogues, the elaboration of normative acts to combat and suppress this phenomenon comes as a normal and natural action and a normal defence of our society, which is so shaken by this phenomenon that sooner or later will turn into the "white death" of mankind. As a result, laws and norms have been enacted both internally and internationally to combat this phenomenon.

REGLEMENTĂRILE DIN DREPTUL PENAL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE LA CIRCULAȚIA ILEGALĂ A SUBSTANȚELOR NARCOTICE, PSIHOTROPE ȘI A ANALOAGELOR ACESTORA

Omenirea a devenit conștientă de pericolul traficului ilicit de droguri odată cu amplificarea acestuia și descoperirea efectelor lor nocive asupra organismului, fapt pentru care organizațiile internaționale au adoptat o serie de convenții pentru îngrădirea și chiar interzicerea traficului ilicit de droguri (Hadîrcă, 2007a).

Nevoia stabilirii unui control mai rigid asupra traficului de droguri și imperiozitatea stabilirii urmării penale la scară internațională a celor care încalcă prohibițiile privind drogurile au determinat semnarea la 26.06.1936, la Geneva, a Convenției pentru pedepsirea traficului ilicit de droguri dăunătoare.

În opinia lui V. Crețu, această Convenție „constituie primul instrument juridic convențional de drept internațional care sintetizează principiile reprimării penale a faptelor interzise prin convențiile anterioare referitoare la controlul stupefiantelor (se au în vedere: Convenția internațională a opiului, semnată la Haga la 23.01.1912; Convenția internațională a opiului, semnată la Geneva la 19.02.1925; Convenția internațională privind limitarea fabricării drogurilor la cantitățile strict necesare nevoilor medicale și științifice, semnată la Geneva la 13.07.1931 – n.a.)” (Gheorghe, 2007).

În baza Convenției pentru pedepsirea traficului ilicit de droguri dăunătoare, statele se angajau să incrimineze și să pedepsească sever prin legislația lor națională toate operațiunile ilegale cu droguri, inclusiv fabricarea acestora, comerțul intern, exportul și importul cu asemenea produse. Se pedepsește nu numai participarea la săvârșirea infracțiunii, ci și asocierea în acest scop, tentativa și actele de pregătire. Prin aceeași Convenție se reglementau și problemele privind colaborarea juridică internațională și se crea un sistem de supraveghere și coordonare a măsurilor pentru prevenirea traficului ilicit de droguri, prin înființarea unor oficii centrale cu aceste atribuții în fiecare țară semnatară.

Indubitabil, cea mai mare realizare a Convenției pentru pedepsirea traficului ilicit de droguri dăunătoare o constituie încercarea de a obliga statele-părți să stabilească, în dreptul lor intern, răspunderea penală pentru cele mai periclitante manifestări ale traficului ilicit de droguri.

Sistemul de monitorizare internațională a operațiunilor cu drogurile, creat datorită semnării Convenției analizate, a reprezentat un pas important spre anihilarea fenomenului traficului ilicit de droguri. Totuși, acest sistem nu a fost dispensat de carențe, întrucât controlul era stabilit numai asupra drogurilor ca produse finite. Iar operațiunile ilegale

privind plantele care conțin droguri au rămas în afara controlului internațional.

La 30.03.1961 a fost adoptată, la New York, Convenția unică asupra stupefiantelor (în vigoare pentru Republica Moldova din 17.03.1995) (Gheorghe, 2007).

„Convenția Unică a Stupefiantelor” din anul 1961, care a intrat în vigoare în anul 1964, reprezintă o încununare cu succes a eforturilor depuse de către națiuni, începând cu anul 1909 în ceea ce privește punerea sub control național și internațional a stupefiantelor precum și a reprimării traficului ilicit. (Dima, 2001). Aceasta cuprinde 4 tabele în care sunt prevăzute substanțele stupefiante ce erau supuse controlului internațional.

La 25.03.1972 a fost adoptat, la Geneva, Protocolul de modificare a Convenției unice asupra stupefiantelor (în vigoare pentru Republica Moldova din 17.03.1995).

Cadrul convențional creat pentru controlul stupefiantelor și sancționarea traficului cu aceste substanțe a fost completat cu Convenția asupra substanțelor psihotrope, adoptată la Viena la 21.02.1971 (în vigoare pentru Republica Moldova din 21.02.1971) (Hadîrcă, 2007b). Această Convenție adaugă stupefiantelor, deja aflate sub control, categoria substanțelor psihotrope, din care fac parte patru grupuri: halucinogenele, amfetaminele, barbituricele și tranchilizantele.

Convenția asupra substanțelor psihotrope prevede că fiecare stat-parte trebuie să introducă, pe teritoriul său, restricții legate de producerea, exportul, importul, distribuirea, deținerea stocurilor, utilizarea, vânzarea și implementarea substanțelor psihotrope, astfel încât să fie asigurată aplicarea acestora numai în scopuri medicale sau științifice. Cât privește măsurile generale de control internațional, acestea nu sunt la fel de rigide ca cele prevăzute în Convenția unică asupra stupefiantelor, punându-se accentul pe controlul exercitat la nivel național în corespundere cu dreptul intern al fiecărui stat-parte.

Este consemnabil că, spre deosebire de Convenția unică asupra stupefiantelor, Convenția asupra substanțelor psihotrope nu statuează care anume fapte trebuie considerate având caracter infracțional. În alți termeni, concretizarea conținuturilor legale ale infracțiunilor, legate de traficul ilicit de substanțe psihotrope, a fost lăsată la discreția fiecărui stat-parte.

În același timp, în Convenția asupra substanțelor psihotrope se prevede: un sistem eficient de înregistrare a substanțelor psihotrope; reglementarea controalelor asupra păstrării acestor substanțe; înregistrarea și activitatea laboratoarelor care operează cu substanțe psihotrope; interzicerea publicității relative la aceste substanțe; un sistem rigid de inspectare a producătorilor, exportatorilor, distribuitorilor cu amănuntul sau cu ridicata ai substanțelor psihotrope, precum și a instituțiilor

medicale și a celor științifice care utilizează aceste substanțe (Brînză, 2015).

Anii care au urmat adoptării Convenției unice asupra stupefiantelor și a Convenției asupra substanțelor psihotrope au arătat că nu s-a redus ponderea nici a consumului de droguri, nici a activității infracționale care alimentează acest consum, nici a violenței și corupției care însoțesc această activitate. Insuficiența mijloacelor folosite întru neutralizarea narcotismului a demonstrat că sunt necesare măsuri care ar privi, în mod primordial, prevenirea obținerii de profituri ilegale de pe urma narcobusinessului.

Tocmai în acest scop, la Viena a fost adoptată, la 20.12.1988, Convenția ONU contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope (în vigoare pentru Republica Moldova din 16.05.1995) (Hadărcă, 2007).

În conformitate cu această Convenție, în sfera controlului internațional au fost incluse substanțele utilizate pentru producerea sau fabricarea ilegală a stupefiantelor sau substanțelor psihotrope, desemnate prin termenul „precursori”. De asemenea, statele-părți s-au angajat să recunoască drept infracționale un șir de fapte intenționate legate de traficul ilicit de droguri. Unele din acestea pot fi considerate pedepsibile penalmente, sub rezerva principiilor constituționale și conceptelor fundamentale ale sistemului juridic din fiecare stat-parte la Convenția ONU contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope.

Una dintre dispozițiile cu caracter inovator ale Convenției, având un caracter imperativ, se referă la depistarea, înghețarea și confiscarea bunurilor și mijloacelor financiare obținute de infractori în urma traficului ilicit de droguri. În acest sens, instanțele de judecată ale părților semnatare sunt abilitate să ordone confiscarea documentelor bancare, financiare sau comerciale, secretul bancar nemaiputând fi invocat într-o asemenea ipoteză. Ca element de nouitate apare și utilizarea de către unitățile specializate în lupta antidrog a livrării supravegheate. Se au în vedere metodele constând în permiterea trecerii, prin teritoriul uneia sau al mai multor țări, a drogurilor expediate în mod ilicit, cu știința și sub controlul autorităților competente din țările respective, în scopul identificării tuturor persoanelor implicate în comiterea traficului ilicit de droguri.

IMPLEMENTAREA REGLEMENTĂRILOR DIN DREPTUL INTERNAȚIONAL PENAL CU PRIVIRE LA CIRCULAȚIA ILEGALĂ A

SUBSTANȚELOR NARCOTICE, PSIHOTROPE ȘI A ANALOAGELOR ACESTORA ÎN DREPTUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA.

În acord cu alin.(1) art.8 „Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale” din Constituția Republicii Moldova, Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care Republica Moldova este parte precum și principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, reprezintă o parte componentă a sistemului juridic al acesteia. În același context, trebuie de menționat că, potrivit art.19 al Legii nr.595/1999, Republica Moldova nu poate invoca prevederile legislației sale interne ca justificare a neexecutării unui tratat la care este parte.

Așadar, deși Republica Moldova nu admite acțiunea directă a normelor dreptului internațional penal pe teritoriul său, deși Codul penal este declarat unica lege penală a Republicii Moldova (spre deosebire de România), convențiile internaționale privind prevenirea și combaterea traficului ilicit de droguri pot fi considerate izvoare indirecte (mediate) de drept penal.

În acest context, poziția pe care o susținem este că nu pot fi acceptate numai principiile exclusiviste de prioritate a dreptului internațional asupra dreptului intern și de prioritate a dreptului intern asupra dreptului internațional.

Conform principiului dualismului, normele de drept internațional trebuie implementate în legislația națională, ca urmare a aprobării acestora de către stat, în corespundere cu principiile fundamentale ale dreptului intern și cu luarea în considerație a altor particularități ale acestuia. În alți termeni, pentru a conferi forță juridică dreptului internațional în domeniul reglementării relațiilor din interiorul statului, este necesară adoptarea unui așa-numit „act transformator”. În acest sens, conform art.2 al Legii nr.595/1999, prin „ratificare, acceptare, aprobare, aderare” se înțelege actul astfel denumit, îndeplinit, după caz, de Parlamentul Republicii Moldova sau de Guvernul Republicii Moldova, prin care Republica Moldova își exprimă consimțământul de a fi legată printr-un tratat internațional.

Pe cale de consecință, în procesul de calificare a infracțiunilor săvârșite în sfera circulației substanțelor narcotice, psihotrope, a analoagelor și precursorilor acestora nu este admisibilă referirea la Convenția unică asupra stupefiantelor, la Convenția asupra substanțelor psihotrope sau la Convenția ONU împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope. Calificarea se face numai cu invocarea art.217, 217¹-217⁶, 218 sau 219 CP RM. Așadar, racordarea Republicii Moldova la prevederile celor trei convenții sus-amintite, prin ratificarea acestora și reflectarea lor în legea națională proprie, reprezintă realizarea în interiorul statului a reglementărilor juridice privind

neutralizarea narcotismului, ținându-se cont de normele de drept internațional, elaborate și adoptate pe baza studierii și evaluării situației drogurilor la scară mondială.

La moment, nici Codul penal al Republicii Moldova, în ansamblu, nici art.217, 217¹-217⁶, 218 sau 219 CP RM, în particular, nu conțin prevederi care ar fi în contradicție cu standardele internaționale privind drepturile omului.

În concluzie, procesul de aplicare a reglementărilor penale privind infracțiunile legate de circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope, a analoagelor și precursorilor acestora nu se reduce nici pe departe la incriminarea faptelor respective și la încadrarea lor juridică. Iată de ce, procesul de aplicare a răspunderii penale pentru numitele infracțiuni este guvernat nu numai de principiul dualismului (deși acestuia îi aparține rolul primordial). Aceasta deoarece principiul dualismului coexistă alături de principiul priorității dreptului internațional asupra dreptului intern și de principiul priorității dreptului intern asupra dreptului internațional. La aplicarea art.217, 217¹-217⁶, 218 sau 219 CP RM se iau în considerație – în mod necesar, dar nu și suficient – Convenția unică asupra stupefiantelor, Convenția asupra substanțelor psihotrope și Convenția ONU împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope. Trebuie luate în considerație și alte acte internaționale la care Republica Moldova este parte (în special, actele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului).

În concordanță cu aceste convenții, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a incrimina activitățile ilegale specificate la art. 217, alin.(2) art.217¹ și alin.(4) art.218 CP RM. Aceste activități sunt: producerea, prepararea, extragerea, expedierea, transportarea, distribuirea ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor, precum și importul, exportul substanțelor narcotice sau psihotrope.

La art. 217 CP RM este definită infracțiunea privind circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor fără scop de înstrăinare și care reunește trei variante-tip de infracțiuni și o variantă agravată de infracțiune (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, p. 1121). Astfel, în acord cu alin. (1) al art. 217 CP RM, prima variantă-tip de infracțiune constă în activitatea ilegală privind circulația substanțelor narcotice, psihotrope sau a precursorilor, adică semănatul sau cultivarea ilegală a plantelor care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, în prelucrarea sau utilizarea a astfel de plante, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare. Alin. (2) al art. 217 CP RM prevede cea de-a doua variantă-tip de infracțiune, care ține tot de activitatea ilegală privind circulația substanțelor narcotice, psihotrope sau a precursorilor, respectiv producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea, procurarea, păstrarea,

expedierea, transformarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare.

Cea de-a treia variantă-tip de infracțiune, este prevăzută de lit. b) alin. (4) art. 217 CP RM, și presupune săvârșirea în proporții deosebit de mari și fără scop de înstrăinare – fie a semănatului sau cultivării ilegale a plantelor care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, a prelucrării sau utilizării a astfel de plante, fie a producerii, preparării, experimentării, extragerii, prelucrării, transformării, procurării, păstrării, expedierii, transportării substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor. Varianta agravată atașabilă infracțiunilor prevăzute mai sus constă în comiterea acestor infracțiuni de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală ori în favoarea acestora.

Activitatea ilegală de la art. 218 din CP al RM include fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea de prescriere fără necesitate a preparatelor narcotice sau psihotrope. Prin “prescriere” se înțelege punerea la dispoziție (transmiterea) a rețetelor, pentru obținerea preparatelor narcotice sau psihotrope, către persoana fizică sau juridică. Prescrierea trebuie să fie fără necesitate, adică să presupună folosirea abuzivă a calității de medic pentru a înlesni, pe calea prescrierii medicale (obligatorii pentru farmacist), procurarea preparatelor narcotice sau psihotrope în alte scopuri decât efectuarea unui tratament medical. Infracțiunea în cauză este formală. Ea se consideră consumată din momentul predării rețetei celui care urmează să o folosească, indiferent dacă acesta a reușit sau nu să obțină preparatele narcotice sau psihotrope ce i-au fost prescrise.

La alin. (2) al art. 218 CP al RM este prevăzută cea de-a doua variantă-tip de infracțiunii în cauză, care constă în săvârșirea falsificării rețetei sau a altor documente care permit obținerea preparatelor și substanțelor narcotice sau psihotrope. Acțiunea de falsificare presupune fabricarea completă a documentului respectiv fals (de exemplu, a rețetei cu toate rubricile și inscripțiile necesare) sau modificarea ori completarea unei părți a documentului autentic (de exemplu, rectificarea sau anularea unei părți a textului, aplicarea ștampilei instituției medicale ori a ștampilei personale a medicului curant, semnarea în locul medicului etc.). Folosirea documentelor false, care permit obținerea preparatelor și substanțelor narcotice sau psihotrope, trebuie calificată de sine stătător, conform art. 217 din CP al RM (ca procurare a substanțelor narcotice sau psihotrope). Atunci când făptuitorul, folosind documentele respective false, a obținut preparatele ori substanțele narcotice sau psihotrope, fără a oferi în schimb plata pentru acestea, faptele comise trebuiesc calificate conform art. 190 din CP al RM (cu calificarea suplimentară conform art. 218 din CP al RM, dacă făptuitorul este cel care a falsificat documentele). Cât privește vânzarea documentelor care permit obținerea preparatelor și substanțelor

narcotice sau psihotrope, de către cel care le-a falsificat, faptele săvârșite se califică potrivit art. 218 și 361 din CP al RM. În cazul faptei de la alin. (2) al art. 218 din CP al RM, infracțiunea este formală, ea considerându-se consumată din momentul falsificării cel puțin a unui document care permite obținerea preparatelor ori substanțelor narcotice sau psihotrope.

CONCLUZII

Analizând cele prezentate mai sus, putem concluziona că legiuitorul moldovean a realizat doar în parte implementarea în Codul penal al Republicii Moldova a dispozițiilor cu caracter penal din Convenția unică asupra stupefiantelor, Convenția asupra substanțelor psihotrope și Convenția ONU împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope.

Finalizând prezenta secțiune, este necesar să menționăm că, chiar dacă la nivel mondial au fost realizate unele progrese considerabile în ce privește prevenirea și combaterea traficului ilicit de droguri, totuși obiectivul esențial al convențiilor internaționale, dedicate prevenirii și combaterii numitului flagel, nu a fost încă atins. Numeroase țări consideră însă că acest obiectiv poate fi atins existând în acest sens adeziunea unanimă a guvernelor și a opiniei publice în majoritatea țărilor lumii. O dovadă a acestei adeziuni este faptul că majoritatea guvernelor continuă să considere convențiile internaționale sus-numite ca fiind pertinente, angajându-se să le respecte pentru obținerea unor rezultate mai bune în lupta contra traficului ilicit de droguri.

În pofida acțiunilor concentrate de numeroși factori, pe plan național, dar și la nivel mondial, stupefiantele sunt și vor continua să rămână, în

această epocă, flagelul ce se extinde, căpătând noi și noi dimensiuni. Comunitatea internațională este conștientă de pericolul deosebit de grav ce îl reprezintă consumul și traficul ilicit de stupefiante pentru cetățenii planetei și, în consecință, este hotărâtă să-și intensifice eforturile pentru diminuarea și înlăturarea lui, în context cu rezolvarea celorlalte mari și complexe probleme ce confruntă omenirea.

BIBLIOGRAFIE

- [1] Brînză, S., Stati, V. (2015). *Tratat de drept penal. Partea Specială*. Chișinău: Tipografia Centrală.
- [2] Dima, T. (2001). *Traficul și consumul ilicit de stupefiante*. București: Lumina.
- [3] Gheorghe, A. (2007). *Traficul și consumul de droguri – flagelul umanității ce amenință permanent*. *Curier Judiciar* (2002). Nr. 3-4. 98-101 p.
- [4] Hadîrcă I. (2007a). *Problemele răspunderii penale pentru infracțiunile săvârșite în sfera circulației, substanțelor narcotice, psihotrope, a analoagelor și precursorilor acestora*. Teză de doctor în drept. Chișinău.
- [5] Hadîrcă I. (2007b). *Implementarea în dreptul penal al Republicii Moldova a reglementărilor din dreptul internațional penal cu privire la circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope, a analoagelor și precursorilor acestora*. *Revista Națională de Drept* Nr. 5.
- [6] *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* (1999). *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte*. Vol. 8. Chișinău, Moldpres.